

3. GYŰJTEMÉNYSZERVEZÉS

3.1 ÁLLOMÁNYALAKÍTÁS

Könyvtárunk állománya 2021-ben 18 685 dokumentummal gyarapodott, melynek összes naplóértékei: a kifizetett számlák alapján vétel: 36 933 431 Ft, a csere útján kapott könyv és folyóirat értéke: 27 092 523 Ft, az ajándékba kapott dokumentumok értéke: 113 079 929 Ft. Ebből a Keleti Gyűjtemény gyarapodása 1489 tétel, a Kézirattáré 5 tétel, a Mikrofilmtáré 4 tétel.

Egyéb ajándék és magyar ajándék összesen (a Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottságot (KFB) és a Nemzeti Kulturális Alapot (NKA) is beleértve): 12 231 tétel.

Az egyéb csere összesen (könyv, folyóirat): 1574 tétel, a magyar vétel és egyéb vétel összesen: 927 tételt tesz ki.

Kötelepéldányként 800 tételt kaptunk. Értéke összesen: 3 650 921,- Ft

A Nemzeti Casinó feldolgozása révén 2917 tétellel gyarapodott állományunk, melyhez értéket a teljes feldolgozást követően, szakértői egyeztetés után tudunk adatot szolgáltatni. Ezzel a könyvállomány nagy része már online hozzáférhető a katalógusunkban.

A feloszlott szerzetesrendi és egyházi könyvanyagból (KEO) származó állományrészről 227 tétel került feldolgozásra 1 912 500 Ft értékben.

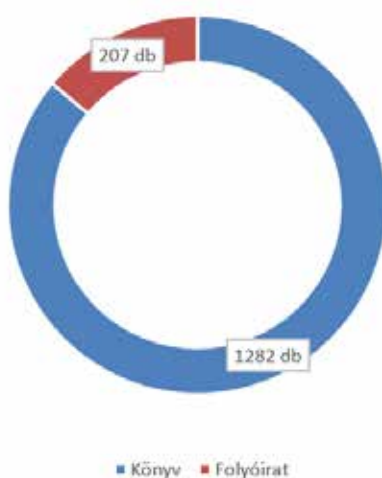
Keleti Gyűjtemény

A Keleti Gyűjtemény számára 2021-ben összesen 16 349 625 Ft értékben szereztünk be dokumentumokat (ajándék, vétel, csere). Ebből folyóirat: 207 db 7 961 003 Ft értékben, könyv, CD, mikrofilm, DVD: 1282 db összesen: 8 388 622 Ft értékben.

Folyóirat, könyv, CD, mikrofilm, DVD megoszlása a beszerzési módja szerint		
Ajándék	1156 db	4 823 818 Ft értékben
Vétel	123 db	7 578 616 Ft értékben
Csere	163 db	3 702 373 Ft értékben
Kötelepéldány	46 db	244 618 Ft értékben

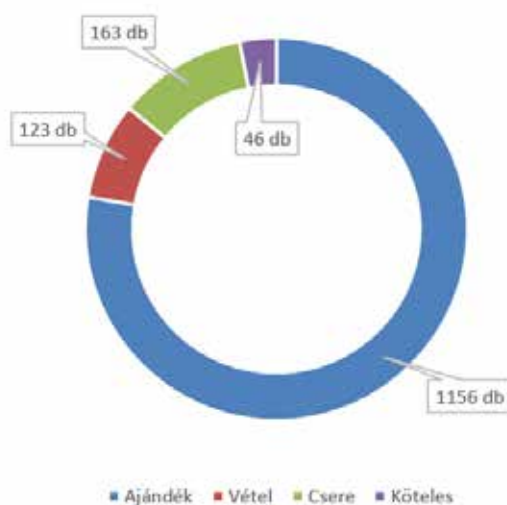
2021-ben 14 tételen 27 db dokumentumot töröltünk az állományból összesen 39 138 Ft értékben.

Állományalakítás

Összesen:
1489 db

ORI statisztika beszerzés módja szerint

3.1.1 KÖNYVEK

Vétel

A Gyűjteményszervezési Osztály 2021-ben szerencsére már augusztusban megkapta a gyarapításra fordítandó keretet, így beszerzéseinket – beleértve a külföldi megrendeléseket is – gördülékenyen és időben tudtuk bonyolítani. Könyvek tekintetében 2021-ben a korábbiaknál jóval több könyvet szerezhettünk be kutatóink és olvasóink számára, mindösszesen (603 db) 13 979 123 Ft naplóértékben.

Az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer (ODR) keretére 2021-ben összesen 96 db kötetet vásároltunk, összesen 2 301 735 Ft értékben, melyet a korábbi évekhez hasonlóan csakis idegen nyelvű és új tudományos

szakmunkákra fordítottunk. A beszerzett kiadványok egy része ezúttal is kutatóink és olvasóink javaslatait figyelembe véve került megrendelésre.

A Keleti Gyűjtemény részére 95 db dokumentumot (könyv és folyóirat) vásároltunk 6 192 826 Ft értékben.

Csere

2021 során a nemzetközi csere keretében 883 könyvet szerzeményeztünk összesen 11 644 420 Ft értékben (Keletivel együtt).

Jelentősebb kijánlások három alkalommal történtek, ekkor 22 partnernek összesen 607 tételt ajánlottunk, melyből 15 partner választott, és összességében 279 kiválasztott tétel megküldését tudtuk teljesíteni. A nemzetközi cserekapcsolatokkal foglalkozó kollégák a Washington (Library of Congress) számára elsőként kijánlott 2 listából 448 tételből 121 könyv került kiválasztásra.

Az év során nyilvántartásunk alapján 625 folyóiratot és a sorozatokkal együtt 375 könyvet küldtünk el, valamint összesen 258 csomagot adtunk fel postán, kézbesítéssel pedig 83 csomag ment el. 2021-ben 41 magyarországi listáról válogattunk cserébe könyveket, összesen 587 tételt.

Országoként a következőképpen alakult a cserekapcsolat:

Ország	Listák száma	Választott tételek száma
Oroszország	5	68
Belarusz	2	8
Lengyelország	20	285
Macedónia	1	19
Németország	4	36
Románia	2	50
Szerbia	5	180
Szlovákia	2	22
Moldova	2	11
USA	2	218

2021 folyamán sikerült új cserepartnerséget kialakítani a következő partnerekkel: Leipzig 1541 (Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa (GWZO), Bibliothek), és Tübingen 618 (Institut für donauschwäbische Geschichte und Landeskunde, IdGL), illetve megújítani a cserepartnerséget a következő partnerekkel: Leipzig 1542 (Die Deutsche Nationalbibliothek Leipzig), Berlin 1511 (Humboldt Universität zu Berlin – Universitätsbibliothek Berlin), illetve Seattle 1418 (Suzzallo & Allen Libraries / University of Washington Seattle), Vatican 803 (Biblioteca Apostolica Vaticana Ufficio Accessioni Citta

Del Vaticano), Moskva 30/B (Russian Academy of Sciences Institute of Scientific Information for Social Sciences). Ezek eredménye a könyvcserében is tükröződik már.

Az év folyamán törekedtünk rá, hogy erősítsük a cserekapcsolatot a német partnerekkel, elsősorban azokkal az intézményekkel, ahol van magyar vagy kelet-európai gyűjtemény.

Szeptember elején kísérletet tettünk a cserekapcsolat megújítására a British Libraryvel, de ez sajnos nem járt sikerrel, az intézmény a nemzetközi cserét már leépítette, így az ottani magyar gyűjtemény is kizárólag vétel útján szerzi be a magyar könyveket. A továbbiakban kísérletet tettünk arra, hogy erősítsük a kapcsolatot a brit partnerekkel, mer jelenleg ez gyenge pontja a nemzetközi cserének. Természetesen ezen kívül számos európai országgal szeretnénk még élénkíteni a cserét (Ausztria, Franciaország, Olaszország, Finnország stb.).

A washingtoni Library of Congress és az MTA KIK közötti együttműködés továbbra is sikeresnek bizonyult, az év végéig valamennyi cserekapcsolatban kiválasztott könyv megérkezett könyvtárunkba, összesen 6 896 775 Ft értékben.

Továbbra is elevenek a kapcsolataink a határon túli magyar könyvtárakkal, valamint a közép-európai országok (elsősorban Románia, Szerbia, Szlovákia, Csehország, Lengyelország) nemzeti és tudományos könyvtáraival.

2021-ben ismét áttekintettük a teljes partnerkapcsolati hálózatot, illetve listát készítettünk az Európán kívüli partnereinkről is. Egyelőre hiányzik a Keleti Gyűjtemény számára kiemelkedően jelentős partnerek számbavétele. A lista készítésével az a célunk, hogy a legfontosabb és legaktívabb partnerek kéréseit mindenképpen teljesíteni tudjuk a jövőben, és a többi partnerrel is megfelelő kapcsolatot alakíthassunk ki. Sajnos még mindig vannak fontos partnereink, akiknek a kéréseit egyelőre nem tudjuk teljesíteni.

Októberben igényfelmérő levelet küldtünk összesen 68 partnernek arról, hogy mely folyóiratokra lenne szükségük nemzetközi csere keretében. Összesen 37 partner válaszolt a kérdésre és küldte el igényeit. A válaszadók közül több intézmény, mint például a Moszkvai Tudományos Akadémia, jelezte, hogy kész a cserekapcsolatok bővítésére. Azoknak az Akadémiai Kiadó által kiadott folyóiratoknak az összértéke, amelyeket a cserepartnerek kértek, megközelíti az 5 millió forintot. Ezeknek a kéréseknek egyelőre csak a töredékét tudjuk teljesíteni, ugyanakkor az év során az előfizetésre fordított mintegy 1 millió forint is hatalmas előrelépést jelentett.

Az év végén elküldött igényfelmérésekre érkező válaszokban szembetűnő volt, hogy több kiemelt partnerünk online hozzáférést szeretne az akadémiai folyóiratokhoz a hiányosan küldött kiadványok okán (pl. Bibliothek der Österreichischen Akademie der Wissenschaften Wien, Bibliothèque Nationale de France Paris). Sajnálatos módon örökös hozzáférést nem biztosít az Akadémiai Kiadó, így ha egy online módon előfizetett folyóiraatra a következő évben nem fizetnénk elő, akkor az előző évi lapszámokat sem érnék el a partnerek.

Nemzetközi cserepartnerünk száma 2021-ben nőtt, a tavalyi 293 aktív intézményhez képest idén, 299 aktív partnerrel folytatunk kiadványcserét. Ebből küld és kap 257 db, csak küld 32 db és csak kap 10 db partner.

Külön figyelmet fordítottunk a Keleti Gyűjtemény számára zajló cserepartnerekre, és a Keleti Gyűjtemény folyamatos együttműködése mellett az ő prioritásaik mentén alakítjuk a további küldemények sorát. A Keleti Gyűjtemény nemzetközi csere révén történő gyarapodása (csak könyv) 37 tétel, melynek értéke 915 405 Ft

Ajándék

A könyvtár 2021-ben is több alkalommal kapott ajándékba könyveket és folyóiratokat. Az adományozók és adományozó intézmények közül külön említést érdemelnek az alábbiak: MTA Elnöki Titkársága, Római Magyar Akadémia, illetve Vigh Árpád nyelvész könyvajándéka.

A Római Magyar Akadémia dokumentumai közül a könyvtár kollégái mintegy 12 láda értékes, olasz nyelvű anyagot válogattak ki gyűjteményünk számára.

Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság révén történt gyarapodás: 173 rekord, könyv: 26 db, 111 170 Ft értékben, folyóirat: 147 db, 2 613 940 Ft értékben.

Az NKA folyóiratok révén történt gyarapodásunk 2021-ben: 27 db 159 910 Ft értékben.

Az összes kategóriát beleértve az ajándékba kapott könyvdokumentumok (egyéb ajándék, magyar ajándék, KFB) végső összértéke: 113 079 929 Ft volt, mely igen komoly emelkedés, viszont sok tekintetben az ajándékba kapott korábbi gyűjtemények feldolgozása során került 2021-ben gyarapításra.

2021-ben köztestületi tagoktól 26 kötet érkezett 243 520 Ft értékben. Az ELKH különböző intézményei 99 kötetrel gyarapították állományunkat 519 480 Ft értékben. Az ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközponttól (BTK) folyóiratokat is kaptunk (6 cím, 13 kötet, 180 010 Ft értékben).

Kötelezpéldány

2021-ben is részt vettünk az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) kötelezpéldány-válogatásán, és hetente jelöltük a gyűjtőkörünkbe illő kiadványokat. Állományunk 2021-ben kötelezpéldányokból az alábbiak szerint gyarapodott: könyv 728 db 2 964 501 Ft értékben, folyóirat 72 db, 686 420 Ft értékben.

Belső gyarapodás raktárból (Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye)

Fáy András: *A két Báthory*. Pest, 1827.

Molnár János: *Magyar könyv-ház II. sz.* Pozsony, 1783.

Beöthy Zsigmond: *Elemi magyar közjog*. Pest, 1846.

Kisfaludi Nagy Zsigmond: *A szent hajdan gyöngyei*. Pest, s. a.

Kircher, Athanasius: *Magnes sive de arte magnetica*. Coloniae Agr. 1643.

Agricola, Georgius: *Oratio de bello adversus Turcam*. Basileae, 1538.
 Reich, Johann: *Unterschiedliche Schriften*. Halle in Magdeburg, 1703.
 Godelmann, Johann Georg: *De magis veneficiis et lamis*. Francoforti, 1591.
 Middendorp, Jakob: *Academiarum orbis Christiani*. Coloniae, 1572.
 Lukianos: *Dialogi selectiores*. Argentorati, 1572.
 Jurisich Miklós: *Sendbrief*. Augsburg, 1532.
 Megiser, Hieronymus: *Paradisus deliciarum*. Leipzig, 1610.

3.1.2 FOLYÓIRATOK

A törökbálinti raktárban lévő feldolgozatlan folyóiratok közül év végéig összesen 167 db cím került feldolgozásra. Ezek az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE), az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpont (SZBK) és a Central European University (CEU) anyagából kerültek ki. Tankó Beáta az év első felében felváltva a két törökbálinti anyagból dolgozott, nyáron pedig a CEU folyóiratait dolgozta fel (és azt teljesen be is fejezte). Az SZBK anyagából még kb. 16 db cím van hátra, de ebből egy cím nagyon nagy mennyiség, az olvasószolgálatos kollégák kb. 75 polcfolyóméterre (pfm) becsülik. Az ELTE anyaga is nagy, még kb. 60 cím van hátra és kb. 50 polcnyi anyag. Az elhelyezésére már megvannak az elképzelések.

Állományunk gyarapodását 2021-ben is vétel, nemzetközi csere, kötelezpéldány, ajándék, valamint NKA és MTA KFB által támogatott folyóiratok révén értük el. Az NKA és az MTA KFB által támogatott folyóiratok könyvtárba juttatása szerencsére 2021-ben is folytatódott.

2021-ben mintegy 6833 folyóiratfüzetet érkezettünk, 2587 folyóiratkötetet vettünk állományba 84 384 531 Ft értékben, és 46 új folyóiratot dolgoztunk fel.

A gyarapodás módja szerinti megoszlás ebben az évben is a tavalyihoz képest eltérően alakult. Az állományba vett folyóiratok árát tekintve 19% cserepartnereinktől érkezett, míg a vételben beszerzett folyóiratok a gyarapodás 27%-át, az ajándékként érkezettek pedig 50%-át tették ki. A kötelezpéldányként kapott és az MTA KFB ajándékának aránya idén 1%-a, illetve 3%-a volt a teljes folyóirat-gyarapodásnak. Az arányok változásának oka részben az, hogy csökkent a vételes folyóiratokra fordítható keretünk, részben pedig az, hogy nagy számban dolgoztunk fel más könyvtárak anyagából kapott folyóiratokat (lásd az előző bekezdést), ez az ajándékok arányának növekedésében mutatkozik meg. Darabszámra ugyan nem kaptunk sokkal több folyóirat, mint 2020-ban, viszont ezek értéke jóval nagyobb volt.

Darabszám szerinti arányok alakulása:

Csere	27%
Vétel	12%
Ajándék	58%
Köteles	3%

Hazai könyvtáraktól

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály Folyóirat Csoportja folyamatosan figyeli a Könyvtári Intézet honlapján közzétett folyóiratfőlöspéldány-jegyzékeket és példánysoraink kiegészítésére bekéri az állományunkból hiányzó évfolyamokat, továbbá előrendezi ezeket a feldolgozás megkönnyítésére. 2021-ben az Országgyűlési Könyvtártól, valamint a CEU, a Magyar Képzőművészeti Egyetem és az SZTE könyvtárától kaptunk folyóiratokat összesen 39 címhez.

Vétel

A 2021-ben az előfizetett nyomtatott formájú külföldi folyóiratok száma az előző évhez hasonlóan 218 volt. 2021-ben újabb két évre szóló közbeszerzési eljárást írtunk ki a külföldi folyóiratok beszerzésére, amelyet ismét a Suweco nyert meg.

A hazai vételes folyóiratokat többségében a Magyar Postánál, illetve a Könyvtárellátónál fizettük elő.

Csere

Az év folyamán 625 hazai nyomtatott folyóiratfüzetet küldtünk ki partnereinknek. A cserébe érkezett és állományba is vett folyóirat-évfolyamok száma: a tavalyi 363 helyet 691 db volt, a tavalyi 11 912 645 érték helyett 15 448 103 Ft értékben.

Ajándék

Sok folyóiratot kaptunk 2021-ben is, hasonlóan az előző évhez, összesen mintegy 1353 folyóiratkötetet, melynek értéke a tavalyihoz képest jóval nagyobb volt, 42 518 190 Ft. Magyarországról 1303 kötetet vettünk át 41 832 860 Ft értékben, külföldről pedig 50 kötetet 685 330 Ft értékben. Az ajándékok a korábbi évekhez hasonlóan kiadóktól, szerkesztőségektől, magánszemélyektől, hagyatékokból, valamint a Nemzeti Kulturális Alaptól érkeztek, az ún. pótlások a Szegedi Biológiai Kutatóközpont Könyvtárától, az ELTE Egyetemi Könyvtártól és a CEU Könyvtárától.

Kötelezpéldány

A könyvekhez hasonlóan, a folyóiratok beszerzésénél is fontos tényező maradt a kötelezpéldány. 2021-ben 72 folyóiratkötetet került állományba, összértéke 686 420 Ft volt.

Duplum- és főlöspéldány felajánlás

Duplum- és főlöspéldányainkból (könyv és folyóirat) tavaly 7 könyvtár válogatott (érthető módon e tevékenységre is hatással volt a vírushelyzet), és összesen 4050 kötet talált gazdára az alábbi táblázatban foglaltak szerint:

Intézmény	Város	Darab
OSZK	Budapest	8
Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc Emlékéért Alapítvány	Veszprém	9
ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár	Budapest	27
Budapesti Komplex Szakképzési Centrum	Budapest	6
Eötvös Collegium	Budapest	1200
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem	Eger	2000
ELTE BTK Szláv és Balti Filológiai Intézet Könyvtára	Budapest	800
Összesen:		4050

3.1.3 ELEKTRONIKUS TARTALMAK

2021-ben az alábbi hozzáféréseket fizettük elő a könyvtár számára az EISZ-program keretében:

- Akadémiai Kiadó Folyóiratai
- Brill Jacoby Online
- Clarivate Analytics – Citation Connection
- Clarivate Analytics – InCites
- Clarivate Analytics – Journal and Highly Cited Data (JHCD)
- Clarivate Web of Science
- De Gruyter – Bibliotheca Teubneriana Latina Online
- De Gruyter – Thesaurus Linguae Latinae (TLL) Online
- De Gruyter HSS Package
- EBSCO – Academic Search Complete
- Elsevier – ScienceDirect
- Elsevier – SciVal
- Elsevier – Scopus
- JSTOR Arts & Sciences IX (Archive Collections)
- JSTOR Arts & Sciences X (Archive Collections)
- JSTOR Arts & Sciences XI (Archive Collections)
- JSTOR Arts & Sciences XII (Archive Collections)
- JSTOR Arts & Sciences XIII (Archive Collections)
- JSTOR Arts & Sciences XIV (Archive Collections)
- JSTOR Arts & Sciences XV (Archive Collections)
- JSTOR Essential Collection (Archive Collections)
- L'Harmattan Digitális Adatbázis
- Osiris
- Oxford University Press Journals - Humanities Collection
- Project MUSE Premium Collection

- Science Online
- Springer – Nature – SpringerLink + Nature Journals

Egyéni adatbázis-előfizetések:

- Ancient Texts of Food and Drink – Yin shi gu ji
- Encyclopaedia of Islam
- Index Islamicus Online
- Journal of National Essence - Guo cui xue bao
- KLfG (Kritisches Lexikon der fremdsprachigen Gegenwartsliteratur)
- KLG (Kritisches Lexikon der deutschsprachigen Gegenwartsliteratur)
- L'Année Philologique
- New Pauly: Encyclopedia of the Ancient World / Der Neue Pauly: Enzyklopädie der Antike
- Newspapers Full-text Database – Quan wen bao zhi zi liao ku
- Sinica Sinoweb – Jing dian ren wen xue kan ku
- Taiwan Literature Series – Taiwan wen xian cong kan
- Western Travellers in the Islamic World Online

A korábbi évek gyakorlatát követve 2021-ban is több adatbázishoz kaptunk próbáhozáférést:

- ADT Plus
- CNKI – China National Knowledge Infrastructure
- EBSCO Sociology Source Ultimate
- EBSCO Humanities Source Ultimate
- EBSCO History Reference Center
- GALE E-BOOKS

3.1.4 KÜLÖNGYŰJTEMÉNYEK GYARAPODÁSA

Keleti Gyűjtemény

A Gyűjteménybe beérkezett Fodor Sándor arabisztikai hagyatéka, valamint Léderer György arab és Lénárt Eszter török könyvgyűjteménye.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Ajándék

Ábel Jenő Pindaros-scholionokat tartalmazó kézírata, Ponori Thewrewk Emillel kapcsolatos dokumentumok.

(Ajándékozói: Ritoók Zsigmond)

Debreczeni Ferenc (1892–1931) *Arany János széljegyzetei* című kézírata. (Ajándékozói: Debreczeni Attila)

Király István (1921–1989) irodalomtörténész, akadémikus Kádár Jánossal kapcsolatos jegyzetei, vegyes levelei. (Ajándékozói: Király Júlia)

Mályusz Elemér és Császár Edit fényképei. (Ajándékozói: Soós István)

Pilinszky János 21 levele és 1 kézirata. (Ajándékozói: Kovács Péter Barnabás)
 Pilinszky János notesza és a mellette talált prospektusok. (Ajándékozói: Kovács Péter Barnabás)
 Richter Ilona (1928–) grafikus művész hagyatékrésze. (Ajándékozói: Richter Ilona)
 Széchenyi István levelei Zichy Károlyné Seilern Crescence-nak Mollay Károly átíratában. (Ajándékozói: Fenyő Ervin)
 Szántai Lajos gyászjelentése. (Ajándékozói: Szántai Andor)

Belső gyarapodás

Arany János megcímzetlen körlevele a pesti könyvkereskedőkhöz.
 Gaál Jenő: *Bankügyről*. Pályamű. (Átadta az Olvasószolgálat)
 Hatos Géza: *A Magyar Tudományos Akadémia megalapításának előzménye és megalapítása*. Budapest, 1974. (Átadta az Olvasószolgálat)
 Magyar Földrajzi Társaság meghívója Trefort Ágostonnak. (Átadta az Olvasószolgálat)
 Ulrich Mihály levelei Darányi Gyula ügyvédnek és Vigyázó Sándornak.

Vásárlás

Erdélyi Tár: Erdélyi János és Erdélyi Pál hagyatéka. (Az MTA Elnökség anyagi támogatásával)
 Pozder Károllyal kapcsolatos dokumentumok (25 db).
 Horánszky Lajos és Berzeviczy Albert levelezése (60 db levél).

3.2 FELDOLGOZÁS

A dokumentumok tartalmi és formai feltárását a felhasználói igények minél teljesebb figyelembevételével végezzük az adatbázis, illetve a kapcsolódó összes elektronikus forrás egyszerű és pontos visszakereshetősége érdekében. Az Aleph integrált könyvtári rendszerben zajló feldolgozási munkafolyamatok összesített adatai alapján 2021-ben 46 672 új bibliográfiai és 12 291 authority rekorddal gyarapodott az adatbázis.

A kurrens feldolgozás keretei között a 2021-es év során legnagyobb számban (65%-ban) a magyar és külföldi ajándékból származó dokumentumok kerültek leírásra. Befejeződött Friedrich Wilhelm Quandt irodalomtörténész, Dr. Vigh Árpád egyetemi tanár, a francia nyelvű kultúrák jeles szakembere és Dr. Han Anna orosz irodalomtörténész hagyatékának állományba vétele. Elkezdődött, illetve folytatódott a William J. Mc Cormack író irodalomtörténész, Anton Schindling történész professzor, dr. Arnóth József mineralógus és Tilo Brandis, a berlini Staatsbibliothek Kézirattárának korábbi vezetője által a könyvtárnak ajándékozott kötetek feldolgozása. Az ajándékozói testületek közül fontos kiemelni a Biblioteca Nazionale Centrale di Roma-t, a L'Harmattan Kiadót, illetve a Közép-európai Egyetem Könyvtárát.

A vételből, nemzetközi cseréből és az OSZK kötelezpéldányaiból származó kurrens dokumentumok 3301 tétellel a feldolgozás 18%-át adták.

Régi könyves feldolgozás keretében folytatódott a Nemzeti Casino és az OSZK-KEO-ból származó felosztatott szerzetesrendi és egyházi könyvanyag feldolgozása, melyekből együttesen 3144 bibliográfiai rekord (17%) készült.

A járványhelyzettel kapcsolatos intézkedésekhez igazodva 2021 tavaszán huzamosabb ideig, illetve az év során többször – rövidebb időközökre – szükség volt otthoni munkavégzés biztosítására a kollégák számára. Ennek keretében az alábbi feldolgozással kapcsolatos feladatokat végeztük távoli hozzáféréssel:

- állományrevízió-előkészítés: beszkenelt őrlapok alapján automatikusan generált, úgynevezett BIB rekordok honosítása, kereshetővé tétele, példányainak rendezése;
- fényképről történő behasonlítás/leírás: előkészítő munka (a szükségesnek ítélt oldalak szkennelése/befényképezése) után a könyv tartalmi és formai feltárása, példányrekord készítése;
- a Magyar Tudományos Akadémia által kiadott sorozatok bibliográfiai leírásának kiegészítése/revíziója;
- fényképről történő revízió: a munkafolyamat távmunkára való alkalmazása több ellenőrzési pont kihagyásával járt, viszont a kurrens feldolgozás keretében főként olyan dokumentumokkal találkozunk, amelyek több könyvtár (köztük általában a kiadó ország nemzeti könyvtára) katalógusában is megtalálhatók. A revízió alapja így a rekordban szereplő adatok és a más könyvtárak leírásában szereplő adatok összevetése lett.

A vírushelyzet miatt munkafolyamataink átdolgozására is sor került. Ennek eredményeként kollégáink megtanulták a felszerelést, valamint több kolléga is bekapcsolódott olyan munkafolyamatokba (RFID stb.), melyet korábban nem végzett. Ennek célja, hogy a kollégák hiányzás esetén helyettesíteni tudják egymást.

A feldolgozás munkafolyamatának összesített adatai szerint a Gyűjteményszervezési Osztály feldolgozó kollégái 2021-ban 28 693 új bibliográfiai rekorddal és 8658 új authority rekorddal bővítették a katalógust.

A 2021-es évben tovább növeltük könyvtári állományunk nemzeti és nemzetközi láthatóságát: 14 377 új rekordot küldtünk be a WorldCat nemzetközi bibliográfiai adatbázisba, 10 261 rekordot pedig a MOKKA – Magyar Országos Közös Katalógusba.

Nemzeti Casino

Az év elején fertőtlenítésre került a Nemzeti Casino állományából kb. 155 pfm feldolgozott könyvanyag, kb. 20 pfm folyóirat és kb. 37 pfm, korábban a Nemzeti Múzeum Széchényi-termében kiállított anyag. Ezek a kötetek a korábbi raktári helyükről lettek átszállítva egy földszinti, elkülönített, légtechnikával ellátott helyiségbe. Utólag két légkondicionáló egységet is beszereltek. A teremben folyamatos a hőmérséklet és a páratartalom mérés. Ide csak fertőtlenített anyag kerülhet be, terveink szerint idővel a Nemzeti Casino teljes állománya itt lesz tárolva. A fertőtlenített kötetek Aleph-rekordjában rögzítve lett a fertőtlenítés ténye és ideje.

Az MTA elnökének kérésére a nyár folyamán a Nemzeti Casino anyagából 236 kötetet állítottak ki az Elnökségen egy zárt, üveges szekrényben. A kötetek a korábban a Nemzeti Múzeumban kiállított anyagból lettek kiválogatva.

A Nemzeti Casino normál méretű könyvanyagának a feldolgozása befejeződött. A feldolgozásra váró nagy alakú könyveket (kb. 200 db) az irodába szállítottuk, a már listázott, rendezetlen nagy mennyiségű folyóiratanyagot új helyre pakolták át a feldolgozott könyvanyag folytatásaként már rendezett formában. Az így megürült közel 370 pfm-nyi raktárrészt a raktáros kollégák leporszívózták és átmosták.

Kézirat

Befejeződött Botka Ferenc anyaggyűjtésének rendezése, szkennelése.

Folytatódott Mérei Ferenc és Ruffy Péter hagyatékának feldolgozása.

Elkezdődött az Erdélyi-Tár, azon belül az Erdélyi Pál nevéhez köthető állomány feldolgozása.

Mázi Béla nyugdíjas munkatársunk szerződéssel megkezdte Mályusz Elemér hagyatékának feldolgozását.

Feldolgoztunk 80 disszertációt.

Régikönyv

Folytatódott a Ráth-gyűjtemény RMK III-as részének (adatbázisba már röviden bevitt rekordok kiegészítése + példányleírások), valamint az antikvák feldolgozása. Összesen 1210 rekord készült.

3.2.1 KÖNYVEK ÉS FOLYÓIRATOK FELDOLGOZÁSA

A *Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztály* munkatársai a járványügyi korlátozások miatt hosszabb időre távmunkára kényszerültek, melynek során többen rekatalogizálást vagy bibliográfiai rekord honosítást végeztek: 2021-ben összesen 3962 új rekordot hoztak létre és 7143 rekordot módosítottak az online katalógusban.

A *Keleti Gyűjtemény* munkatársai az év folyamán 4334 új rekordot vettek fel, és 9972 rekordmódosítást végeztek.

Az új anyag felvétele és a rekatalogizálás mellett jelentős volt a digitalizált kéziratos anyag Aleph-be vitele, és a REAL-ba végzett feltöltések metaadatokkal való ellátása.

3.2.2 SPECIÁLIS DOKUMENTUMOK FELDOLGOZÁSA

Keleti Gyűjtemény

Az év folyamán folytatódott a tibeti kéziratok és fanyomatok, a Ligeti-hagyaték feldolgozása, valamint a Dunhuang Academy által teljes egészében digitalizált Stein Aurél-fotóanyag online hozzáférhetővé tételéhez az Aleph-be történő bevezetési és a metaadatolási folyamat.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Megállapodás keretében átadtuk feldolgozásra az Országos Széchényi Könyvtár Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtárnak Szántai Lajos 822 db térképét. Az OSZK munkatársai digitalizálják, szakszerűen leírják a térképeket, az MTA KIK pedig megkapja digitális fájlok és rekordok másolatát.

3.2.3 LUKÁCS ARCHÍVUM

A Lukács Archívumhoz köthető minden munkafolyamat, utómunka és dokumentáció lezárult az évben. A lakásba visszaállítottunk minden könyvet, amit feldolgozásra elhoztunk, a törzsgyűjteménybe bekerült minden kötet, amit átvettünk a LAK leltárából és kijánlásra került minden duplum anyag. A Lukács Archívum leltárkönyveibe minden könyvmozgást rögzítettünk, és a munka végeztével a leltárkönyveket megőrzésre átadtuk az Akadémiai Levéltárnak.

3.2.4 LETÁRI ELŐKÉSZÜLETEK

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály a Gyűjteményszervezési Osztállyal és a Szakinformatikai Osztállyal együttműködve folytatta a leltárelőkészítési munkákat. A bibliográfiai rekordok honosítása, az akadémiai kiadványok sorozati rekordjainak ellenőrzése mellett sikerült pótolni a belső raktárban tárolt könyvek még hiányzó bibliográfiai rekordjait (rekatalogizálás), továbbá ezek vonalkódosítása is szinte teljes egészében megtörtént.

3.2.5 RETROSPEKTÍV KONVERZIÓ

Január és augusztus között a járvány miatt a Kézitattár munkatársai többnyire home office-ban dolgoztak és bevitték az Aleph-ba a cédulakatalógust. **A teljes katalógusunk elérhető online.** Összesen 4 1078 új rekord készült.